

УДК 314.15-022.326.5(4-672ЄС)(045)

Н.В. Гаврилова, М.В. Чінякова.

МІГРАЦІЙНА КРИЗА В ЄС ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ ФРАНЦІЇ

Стаття присвячена міграційній кризі в сучасній Європі, зокрема у Франції. Розглянуто причини, що зумовили цю проблему, дії французької влади по її вирішенню. А також можливі наслідки міграційної кризи для країни і всього французького народу.

Ключові слова: ЄС, Франція, міграційна криза, мігранти, ісламізація.

Проблема мігрантів в Європі має глибокі історичні корені. Після Другої світової війни європейські країни мали потребу у трудових ресурсах. У той самий час

починається розпад колоніальної системи. У пошуках кращого життя мешканці відправляються в Європу, осідаючи у своїх колишніх метрополіях. У цілому ряді європейських країн, таких як Німеччина, Франція, Бельгія, були прийняті досить м'які міграційні закони, які передбачали ряд преференцій для мігрантів. На початку 2000 років у країнах ЄС налічувалося понад 16 мільйонів мігрантів та членів їх сімей.

Більша частина мігрантів, що осіла в європейських країнах, були мусульмани. Ця умова стала основою створення процесів ісламізації Європи. Потоки мігрантів у 2015 році були такими, що для характеристики даного явища стали вперше застосовувати поняття «криза». ЄС не зміг оперативного адаптуватися у наявній ситуації та взяти цей процес під свій контроль і поставити його в рамки свого правового поля. Міграційна криза в Європі фактично стала неконтрольованою. Усе це призвело до цілого ряду негативних тенденцій всередині ЄС:

1. Відмова європейських держав від прийняття мігрантів у своїх країнах;
2. В Європі знову почали зводити прикордонні стіни;
3. Ряд країн стали вносити поправки в міграційне законодавство, які не відповідали вимогам Європейського Союзу (Швеція, Данія, Угорщина);
4. Міграційна політика ЄС фактично спровокувала вихід Великобританії з Союзу.

У наслідок цієї кризи змінився розклад політичних сил в Європі. Сталося посилення позицій правих партій, що наочно продемонстрували останні парламентські вибори у Німеччині у вересні 2017 року. В ході яких права партія «Альтернатива для Німеччини» посіла третє місце на виборах.

Наслідки міграційної кризи створили сприятливі умови для діяльності міжнародного тероризму на території Європи у вигляді Ісламської держави. І стала потужним каталізатором у процесі ісламізації Європи. Франція, де вже на момент кризи проживало понад 4,5 мільйонів мігрантів, зіткнулася також з негативними наслідками міграційної кризи.

Процеси, які відбуваються у Франції, однієї з провідних країн Європейського Союзу, багато в чому є визначними та пов'язані з розвитком ЄС. Тому проблема міграційної кризи у Франції впливає на ситуацію всередині ЄС та на її міграційну політику. У цьому контексті дослідження даної теми є актуальним.

Якщо проблема міграційної кризи в ЄС в цілому зображено у роботах наступних українських авторів: В. Іващенко, В. Коваленка, В. Кривенка, О. Кузьменка, В. Куц, О. Малиновської, а також у працях західних дослідників: М. Вейнера, Р. Вольвенда, М. Пуглі, Р. Плендер. Наслідки міграційної кризи у Франції практично не знайшли своє зображення в роботах вітчизняних та західних дослідників.

Мета статті розкрити наслідки міграційної кризи у Франції та показати як вона вплинула на рівень безпеки та зміну політичних сил у країні.

Франція прийняла на своїй території найбільшу кількість іноземців за всю історію імміграції в Європу. На початку 2000-х років французький уряд прийняв рішення перекрити канали доступу та різко скоротити загальну кількість мігрантів, які перебувають на території країни.

Закон «Про управління процесами імміграції, про перебування іноземців у Франції і про національність» від 2003 року, який назвали «законом Саркозі», був першим актом, який передбачав комплексні перетворення в міграційній політиці країни [10]. Перш за все було поставлено завдання скоротити можливості зловживання правом приїзду у країну по лінії возз'єднання сімей.

Одночасно з тим у Франції пройшли перші масові демонстрації та заворушення у відповідь на прийняті урядом закони.

Міністр внутрішніх справ Ніколя Саркозі пішов на жорсткі заходи для подолання заворушень чим розколов французьке суспільство.

У 2007 році Ніколя Саркозі став президентом Франції. Одним із найсильніших передвиборних заяв Н. Саркозі стали висловлювання з приводу міграційної політики французької держави, що дозволило йому отримати на виборах підтримку «правих» виборців. Закон, який викликав у одних бурхливі протести, у інших — захоплення, називають революційним [8].

Саркозі вів жорстку міграційну політику. Було засновано спеціальне Міністерство у справах мігрантів, яке вимагало від іммігрантів знання французької мови і дотримання французьких законів. Велася боротьба з нелегальною міграцією.

У другій половині 2009 – початку 2010 року Саркозі ініціював дискусію про «національну ідентичність», яка повинна була залучити громадськість до повернення «республіканських цінностей» і змусити іммігрантів поважати французькі закони [9].

Міграційна політика за часів уряду Олланда не змінилася. Він мав намір зберігати число легальних іммігрантів із наданням дозволу на проживання – не більше 30 тисячам на рік, та борювся з нелегальною імміграцією.

Наявність мільйонного представництва мігрантів мусульман призвело до того, що Франція стала тією країною, де процеси ісламізації відбуваються дуже швидко.

Уже у 1980-1990 рр. іслам посідає друге місце за релігією у Франції, і заявляє про себе і свої права у французькому суспільстві (надання права голосувати на виборах, виділення кімнат для молитов, місць для ритуального забою худоби, мусульманських Карре на кладовищах і т.п.) [8]. Одночасно з цим відбувається процес самоорганізації мусульманських діаспор.

На сьогодні у Франції діє кілька великих мусульманських громадських організацій. Серед них впливове місце у суспільстві посідають наступні. З 1983 року діє Союз ісламських організацій Франції [6]. У 2006 році, за підтримки уряду Марокко, було створено Об'єднання французьких мусульман [7].

Побоювання викликає не традиційний «спокійний» іслам, а його фундаменталістський рух. Дослідження показали, що чим краще стає соціальне й економічне становище іммігрантів, тим глибше їх інтеграція у французьке суспільство, тим рідше вони самостверджуються як мусульмани, і навпаки: чим більше відторгнуті вони себе почувають, чим слабкіше їх цивільне самовідчуття, тим помітніше їх прагнення до мусульманської ідентичності [9].

Зростання нелегальної міграції, з якою зіткнулася Франція, привело до різкого загострення проблеми безпеки. Це створило сприятливі умови для терористів та їхньої діяльності. З ростом кількості мігрантів збільшилися терористичні акти на території Європи. Численні теракти у Франції шокували всю Європу. Франція стала країною на території якої було скоєно найбільшу кількість терористичних актів. У цей же час загострюється проблема з вуличною злочинністю.

7 січня 2015 р. у Парижі був здійснений терористичний акт проти редакції сатиричного тижневика (Charlie Hebdo), 9 січня 2015 р. чотири людини були вбиті та 15 взяті в заручники в магазині кошерних продуктів біля Венсенських воріт у центрі французької столиці.

26 червня 2015 р. у місті Сен-Кентен-Фаллавьє (недалеко від Ліона) автомашини протаранила ворота підприємства з виробництва зрідженого газу Air Products і врзалася в складові балонів з газом. 14 липня 2016 р. у Ніцці, під час гулянь на честь національного свята День взяття Бастилії, на Англійській набережній вантажний автомобіль врзався у натовп людей.

Найбільшими визнано терористичні атаки 13 та 14 листопада 2015 року. Одночасно відбулися кілька інцидентів: вибухи біля стадіону «Стад де Франс», де проходив

товариський матч між збірними Франції та Німеччини, на якому був присутній президент Франсуа Олланд, розстріл відвідувачів ресторану, а також інцидент із заручниками в театрі Батаклан. Загалом під час тих подій загинуло не менше 129 осіб [11].

Відповідальність за терористичні акції взяла на себе терористичне ісламістське угруповання ІГІЛ. Ці події стали причиною, за якою корінні європейці все більше починають побоюватися вихідців з мусульманських країн.

За останні роки також збільшилася злочинність, на вулицях багатьох європейських міст стало небезпечно виходити у темну пору доби. Кримінальні новини про мігрантів все частіше з'являються в європейських новинах: терористичні напади на жінок, численні сутички з поліцією і спроби незаконного перетину кордонів.

Всі ці фактори створюють значні суперечності у французькому суспільстві, аж до розколу думок, щодо положення мігрантів у країні. У багатьох містах все частіше стали проводитися демонстрації та акції протесту, як проти мігрантів, так і на їх підтримку [5].

Це у повній мірі відноситься до Франції, де різко зріс вплив правих партій в обличчі «Народного фронту».

Під час регіональних виборів у 2015 році вони отримали майже 30% голосів. Це також наочно показали результати президентських виборів у Франції у травні 2017 року. Де за результатами голосування кандидат від партії «Народного фронту» Марін Ле Пен потрапила до другого туру [6].

З перемогою на президентських виборах Еммануеля Макрона в 2017 році проблема міграційної кризи є одним із найважливіших напрямів у його програмі.

На думку Макрона міграційна криза в Європі буде довгостроковою та потребує більш активних скоординованих заходів з боку держав Євросоюзу.

Він вважає, що необхідно чітко розмежовувати поняття економічних мігрантів і біженців. При цьому потрібно мати на увазі, що надання притулку останнім — моральний обов'язок Європи. Усі країни ЄС зобов'язані в зв'язку з цим діяти солідарно і координувати свої заходи з приймання біженців, вважає Макрон. Президент підтримує лінію Ангели Меркель щодо мігрантів і пропонує спростити процедуру отримання статусу біженця [13].

Але виходячи з останніх даних рейтингу президента – довіру французького народу Макрон поки ще не виправдав. Французи, багато з яких мріяли про більш авторитетну і сильну владу, стали відвертатися від Макрона, визнавши його стиль дуже авторитарним, зарозумілим. «Занадто нахабний» - ця претензія стоїть за зниженням рейтингу Макрона відразу на п'ять пунктів у червні (з 59% до 54%) [13].

Не дивлячись на це, президент Франції заявив, що призначить спеціального посла з вирішення питань, пов'язаних з врегулюванням міграційної кризи. Під час виступу на щорічній нараді французьких послів у Парижі Макрон нагадав, що влада країни приділяє особливе значення міграційній проблемі, яка також стала однією з головних викликів для багатьох держав Європи.

При цьому президент зазначив, що приймати мігрантів – гуманітарний борг Франції й «справа честі». Крім того, Еммануель Макрон повідомив, що у французькому МЗС буде створена оперативна група, яка буде працювати по цій проблемі в тісному контакті з ЄС і Африканським союзом [13].

Одним із напрямів у вирішенні даної проблеми, Макрон вважає необхідність проведення масштабної реформи системи надання притулку у Франції: вона передбачає децентралізацію і значне скорочення термінів розгляду заяв. Мета в тому, щоб прискорити цей процес удвічі, до шести місяців на всі процедури.

При цьому володіння французькою мовою має стати головним критерієм при ухваленні рішення про надання громадянства. Знання законів і прийняття цінностей

П'ятої республіки також повинні враховуватися. Для захисту від нелегальної міграції Макрон пропонує зміцнити кордони [13].

Таким чином для Європи та Франції, в цілому наслідки міграційної кризи мають вкрай негативні риси. В умовах нелегальної імміграції зростає ступінь терористичних загроз, змінилися настрої та думки у французькому суспільстві щодо мігрантів. Суспільство стало менше толерантним. Новий президент країни Еммануель Макрон розуміє актуальність даної проблеми. І намагається адаптувати внутрішню політику держави у зв'язку з наявною загрозою. Рішення даної проблеми вимагає значних зусиль не тільки від Франції, але і від решти Європи.

Список використаної літератури

1. Майданюк В. Н. Чому Франція страждає від терактів? [Електронний ресурс] / В. Н. Майданюк // Вголос. – 2016. – 15 лип. – Режим доступу : http://vgolos.com.ua/articles/chomu_frantsiya_strazhdaie_vid_teraktiv_221699.html ; Рігерт Б. Міграційна політика ЄС: основні не вирішені питання [Електронний ресурс] / Б. Рігерт, О. Міщенко, О. Марченко // Deutsche Welle. —2015. – 28 серпня. - Режим доступу : <http://www.dw.com/uk/міграційна-політика-єс-основні-невирішені-питання/a-18677044> ; Maidaniuk V. N. Chomu Frantsiia strazhdaie vid teraktiv? [Elektronnyi resurs] / V.N. Maidaniuk // Vholos. – 2016. – 15 lyp. – Rezhym dostupu : http://vgolos.com.ua/articles/chomu_frantsiya_strazhdaie_vid_teraktiv_221699.html ; Rigert B. Mihratsiina polityka YeS: osnovni nevyrisheni pytannia [Elektronnyi resurs] / B. Rigert, O. Mishchenko, O. Marchenko // Deutsche Welle. —2015. – 28 serpnia. - Rezhym dostupu : <http://www.dw.com/uk/міграційна-політика-єс-основні-невирішені-питання/a-18677044>

2. Приходько Є. Міграційна проблема на паузі: чи пройшов ЄС пік кризи біженців [Електронний ресурс] / Є Приходько // Європейська правда. — 2017. – 20 вер. - Режим доступу : <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2017/09/20/7071245/> ; Prykhodko Ye. Mihratsiina problema na pauzi: chy proishov YeS pik kryzy bizhentsiv [Elektronnyi resurs] / Ye Prykhodko // Yevropeiska pravda. — 2017. – 20 ver. - Rezhym dostupu : <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2017/09/20/7071245/>

3. Солодько А. Міграційна криза в ЄС: статистика та аналіз політики [Електронний ресурс] / А. Солодько, А.Фітисова // CEDOS аналітичний центр. — 2016. – 4 бер. — Режим доступу: <https://cedos.org.ua/uk/migration/mihratsiina-kryza-v-yes-statystyka-ta-analiz-polityky>

4. Осадчий Т. Передумови та наслідки нелегальної міграції на Європейський континент [Електронний ресурс] / Т. Осадчий // Глобал аналітик. — Режим доступу : <http://www.global-analyt.com/аналітика/передумови-та-наслідки-нелегальної-м/> ; Osadchyi T. Peredumovy ta naslidky nelegalnoi mihratsii na Yevropeyskyi kontynent [Elektronnyi resurs] / T. Osadchyi // Hlobal analyt. — Rezhym dostupu : <http://www.global-analyt.com/аналітика/передумови-та-наслідки-нелегальної-м>

5. Лоренс П. Як ЄС дає собі раду з мігрантами [Електронний ресурс] / П. Лоренс // BBC Україна. — 2015. – 22 серп. - Режим доступу : http://www.bbc.com/ukrainian/society/2015/08/150822_migrants_eu_ko ; Lorens P. Yak YeS daie sobi radu z mihrantamy [Elektronnyi resurs] / P. Lorens // VVS Ukraina. — 2015. – 22 serp. - Rezhym dostupu : http://www.bbc.com/ukrainian/society/2015/08/150822_migrants_eu_ko

6. Sly L. 8 reasons Europe's refugee crisis is happening now [Electronic resource] / L. Sly // The Washington Post. - 2015. – 18 Sept. - Mode of access : <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/09/18/8-reasons-why-europes-refugee-crisis-is-happening-now/>

7. Balleix C. La politique migratoire de l'Union Européenne / C. Balleix. – Paris : La Documentation Française, 2013. - 200 p.

8. Castels H. The Age of Migration : international population movements in the modern world. / S. Castels, H. de Haas, M. Miller. - Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2013. – 420 p.

9. Vaudano M. Comprendre la crise des migrants en Europe en cartes, graphiques et vidéos [Electronic resource] / M. Vaudano // Le Monde.fr. - Mode of access : http://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2015/09/04/comprendre-la-crise-des-migrants-en-europe-en-cartes-graphiques-et-vidéos_4745981_4355770.html#zB1PEbfzrWOi

10. Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.bbc.com/news/world-europe-34131911>

11. L'Europe et les migrants, faits et chiffres [Electronic resource]. — Mode of access : <http://tempsreel.nouvelobs.com/monde/20170319.AFP9626/l-europe-et-les-migrants-faits-et-chiffres.html>

12. L'immigration, chance ou menace pour la France ? 10 choses qu'on oublie un peu vite quand on essaie de répondre à la question [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.atlantico.fr/decryptage/immigration-chance-ou-menace-pour-france-10-choses-qu-on-oublie-peu-vite-quand-on-essaie-repondre-question-michele-tribalat-1907298.html>

13. Le site officiel du ministère de l'Intérieur de l'Outre-mer et des Collectivités Territoriales [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.interieur.gouv.fr/>

14. Office français de protection des réfugiés et des apatrides [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.ofpra.gouv.fr/index.html>

15. Quelle réalité de l'immigration en France ? [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.latribune.fr/opinions/tribunes/quelle-realite-de-l-immigration-en-france-630804.html>

16. Wihtol de Wenden C. Atlas de migrations / C. Wihtol de Wenden. – Paris, Autrement : Atlas/Monde, 2012. - 96 p.

17. Wihtol de Wenden C. Faut-il ouvrir les frontières? / C. Wihtol de Wenden. – Paris : Presses de Sciences Po, 2014. – 100 p.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2017 р.

N. Gavrylova, M. Chinyakova

MIGRATION CRISIS IN THE EU AND ITS CONSEQUENCES FOR FRANCE

The article is devoted to the migration crisis in modern Europe, in particular in France. The reasons that caused this problem, the actions of the French authorities to solve it is considered. And also the possible consequences of the migration crisis for the country and the entire French people. The migration crisis has led to an increase in social tension in society, changes in the political Olympus. It has led to the emergence and strengthening of right-wing parties in parliaments of key European powers (for example, “Alternative to Germany”), Islamization of Europe. And this problem has become one of the main reasons for the Brexit. The consequences of the migration crisis hit all European countries, including France. The country where the problem with migrants was important in the sociopolitical life of society.

France has adopted in its territory the largest number of foreigners in the history of immigration to Europe. In the early 2000s, the French government decided to cut off access channels and cut sharply the total number of migrants in the country. The presence of a million representatives of Muslim migrants led to the fact that France became the country where the processes of Islamization take place very quickly.

The rise of illegal migration faced by France has led to a sharp escalation of the security issue. This has created favorable conditions for terrorists and their activities. With the increase in the number of migrants, terrorist acts have increased in Europe. Numerous terrorist attacks in France shocked the whole of Europe. France became the country in whose territory the largest number of terrorist acts was committed. In recent years, crime has also increased, the streets of many European cities became dangerous during the dark times of the day.

Key words: EU, France, migration crisis, migrants, islamization.